

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 30 grudnia 2022 r.

Poz. 2848

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 23 grudnia 2022 r.

w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania

Na podstawie art. 249 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa regulamin organizacyjno-porządkowy wykonywania tymczasowego aresztowania, który uwzględnia:

- 1) organizację przyjęć do aresztów śledczych;
- 2) sposób rozmieszczania osadzonych w celach mieszkalnych;
- 3) porządek wewnętrzny aresztów śledczych;
- 4) organizację przyjmowania korespondencji i organizację widzeń w aresztach śledczych;
- 5) warunki opieki zdrowotnej i bytowej w aresztach śledczych;
- 6) sposób przygotowywania tymczasowo aresztowanych do ich zwolnienia z aresztu śledczego.

Rozdział 2

Organizacja przyjęć do aresztu śledczego

§ 2. Informacje o miejscu pobytu tymczasowo aresztowanego, do wskazanych przez niego osób lub podmiotów, o których mowa w art. 211 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, zwanej dalej „Kodeksem”, wysyła się po złożeniu podpisu przez tymczasowo aresztowanego na zawiadomieniu.

§ 3. 1. Przy przyjęciu tymczasowo aresztowanego do aresztu śledczego informuje się go o możliwości wystąpienia w czasie wykonywania tymczasowego aresztowania zagrożeń dla jego bezpieczeństwa osobistego oraz zetknięcia się z przejawami negatywnych zachowań charakterystycznych dla środowisk przestępczych, a także o potrzebie powiadomienia przełożonych o zagrożeniach bezpieczeństwa osobistego swojego i innych tymczasowo aresztowanych.

2. Przy przyjęciu do aresztu śledczego tymczasowo aresztowany podaje informacje o posiadanych środkach pieniężnych i przedmiotach wartościowych.

3. Tymczasowo aresztowany potwierdza swoim podpisem przyjęcie do użytku przekazanych mu przedmiotów, a także przekazanie do depozytu dokumentów, środków pieniężnych i przedmiotów, o których mowa w art. 79a § 2 Kodeksu.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 472, 1236 i 2054 oraz z 2022 r. poz. 22, 655, 1855 i 2600.

§ 4. 1. Niezwłocznie po umieszczeniu tymczasowo aresztowanego w celi przejściowej, wychowawca lub wyznaczony funkcjonariusz przeprowadza z nim rozmowę informacyjną, w której zapoznaje go w szczególności z prawami i obowiązkami oraz ustalonym w areszcie śledczym porządkiem wewnętrznym, a także o konsekwencjach wynikających z art. 139 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, 1855, 2582 i 2600).

2. W trakcie rozmowy, o której mowa w ust. 1, informuje się tymczasowo aresztowanego o odpowiedzialności karnej i odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie nietykalności cielesnej, czynną napaść lub znieważenie funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych.

§ 5. 1. Tymczasowo aresztowanego poddaje się niezwłocznie wstępnym badaniom lekarskim.

2. Wychowawca przeprowadza z tymczasowo aresztowanym rozmowę wstępną, nie później niż w terminie dwóch dni od dnia przyjęcia do aresztu śledczego, niezależnie od rozmowy informacyjnej, o której mowa w § 4 ust. 1.

3. Rozmowa wstępna ma na celu ustalenie niezbędnych informacji, zapewniających prawidłowe wykonywanie tymczasowego aresztowania.

Rozdział 3

Sposoby rozmieszczania tymczasowo aresztowanych w celach mieszkalnych

§ 6. 1. Po dokonaniu czynności, o których mowa w art. 79b § 1 Kodeksu, tymczasowo aresztowanego przenosi się z celi przejściowej do innej celi mieszkalnej.

2. W razie potrzeby tymczasowo aresztowany może być przeniesiony w każdym czasie z celi mieszkalnej, którą zajmuje, do innej celi mieszkalnej.

Rozdział 4

Porządek wewnętrzny aresztu śledczego

§ 7. 1. Ustala się następujący porządek wewnętrzny aresztów śledczych:

- 1) cisza nocna obowiązuje przynajmniej w godzinach 22.00–6.00;
- 2) apele poranne i wieczorne odbywają się w celach mieszkalnych oraz w pomieszczeniach, w których przebywają zatrudnieni (stanowiska pracy);
- 3) w czasie apelu tymczasowo aresztowani są ubrani i ustawieni w sposób widoczny dla przeprowadzającego apel, jest zabronione uczestniczenie w apelu jedynie w bieliźnie osobistej lub piżamie;
- 4) czas trwania kąpieli jednego tymczasowo aresztowanego wynosi przynajmniej 10 minut, przy czym czas wypływu wody z armatury natryskowej nie może być krótszy niż 6 minut;
- 5) palenie wyrobów tytoniowych jest dozwolone w celach mieszkalnych wyznaczonych dla tymczasowo aresztowanych używających wyrobów tytoniowych oraz w miejscach do tego wyznaczonych;
- 6) tymczasowo aresztowany może posiadać w celi mieszkalnej:
 - a) do 9 litrów napojów, oprócz artykułów żywnościowych o ciężarze nieprzekraczającym 6 kg,
 - b) do 10 sztuk przedmiotów kultu religijnego o wymiarach nie większych niż 250 × 150 mm,
 - c) do 5 sztuk książek, oprócz wypożyczonych w areszcie śledczym z biblioteki,
 - d) prasę o łącznej wadze do 0,5 kg;
- 7) dyrektor lub osoba go zastępująca przyjmują tymczasowo aresztowanych przynajmniej jeden raz w tygodniu;
- 8) kierownicy działów aresztu śledczego lub osoby ich zastępujące przyjmują tymczasowo aresztowanych przynajmniej jeden raz w tygodniu;
- 9) zgłoszenia do lekarza są przyjmowane codziennie;
- 10) zamówienia na paczki żywnościowe są przyjmowane w każdym dniu roboczym.

2. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się w szpitalach i izbach chorych aresztów śledczych.

3. Tymczasowo aresztowany ma prawo składać wnioski, skargi i prośby na piśmie oraz ustnie. Przełożeni i inne uprawnione osoby przyjmują je także w czasie bezpośrednich kontaktów z tymczasowo aresztowanymi, zwłaszcza podczas wizytacji cel mieszkalnych i innych pomieszczeń, w których przebywają tymczasowo aresztowani.

§ 8. 1. Porządek wewnętrzny aresztu śledczego, a w razie potrzeby poszczególnych oddziałów, ustala jego dyrektor. Porządek wewnętrzny aresztu śledczego w odniesieniu do kwestii, o których mowa w § 7, nie może zawierać unormowań mniej korzystnych dla tymczasowo aresztowanych niż zawarte w tym paragrafie oraz powinien uwzględniać konieczność zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego, utrzymania bezpieczeństwa, dyscypliny i porządku oraz zapewnienia w areszcie śledczym właściwych warunków bytowych, sanitarnych i zdrowotnych.

2. W porządku wewnętrznym aresztu śledczego dyrektor określa:

- 1) godziny oraz sposób przeprowadzania apelu porannego i wieczornego;
- 2) godziny przeznaczone na sen, pracę, naukę, zajęcia kulturalno-oświatowe, sportowe oraz zajęcia własne tymczasowo aresztowanego;
- 3) godziny i miejsce spożywania posiłków dostarczanych przez administrację aresztu śledczego;
- 4) godziny, miejsce i sposób poruszania się po terenie aresztu śledczego;
- 5) godziny, miejsce i sposób odbywania spacerów oraz korzystania z kąpeli;
- 6) godziny i miejsce, w którym jest dozwolone palenie wyrobów tytoniowych;
- 7) liczbę i rodzaj własnej odzieży, bielizny i obuwia, które tymczasowo aresztowany może posiadać w celi mieszkalnej;
- 8) liczbę i wymiary przedmiotów, które tymczasowo aresztowany może posiadać w celi mieszkalnej, oraz sposób ich przechowywania, a w razie potrzeby zasady ich używania;
- 9) dni, godziny i miejsce przyjmowania tymczasowo aresztowanych przez dyrektora i innych przełożonych, lekarzy oraz sposób składania pisemnych wniosków, skarg i prób;
- 10) dni, godziny, miejsce i porządek przeprowadzania widzeń;
- 11) dni, godziny i miejsce korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego;
- 12) dni, godziny i miejsce odprawiania nabożeństw, spotkań religijnych oraz nauczania religii;
- 13) częstotliwość, terminy, miejsce i sposób dokonywania zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz przedmiotów dopuszczonych do sprzedaży w areszcie śledczym;
- 14) godziny i sposób przyjmowania i wydawania korespondencji;
- 15) dni, godziny i sposób przyjmowania i wydawania paczek, o których mowa w art. 113a § 4 Kodeksu;
- 16) sposób zamawiania i otrzymywania paczek żywnościowych;
- 17) dni, godziny i miejsce bezpośredniego kontaktowania się z przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 38 § 1 Kodeksu;
- 18) osoby upoważnione do przyznawania nagród oraz wymierzania kar dyscyplinarnych.

§ 9. 1. Tymczasowo aresztowany może bezpośrednio zwracać się do przełożonych oraz osób wizytujących areszt śledczy ze sprawami związanymi z wykonywaniem tymczasowego aresztowania, a także ze sprawami osobistymi.

2. Cele mieszkalne i inne pomieszczenia w areszcie śledczym, w których przebywają tymczasowo aresztowani, są wizytowane przez dyrektora aresztu śledczego, zwanego dalej „dyrektorem”, co najmniej raz w miesiącu.

3. Administracja aresztu śledczego może organizować spotkania z grupami tymczasowo aresztowanych, zwłaszcza w sprawach związanych z warunkami tymczasowego aresztowania, zatrudnieniem i nauczaniem.

§ 10. 1. W obecności przełożonych oraz osób wizytujących areszt śledczy tymczasowo aresztowany przyjmuje postawę stojącą. Tymczasowo aresztowany podaje swoje imię i nazwisko przełożonym oraz osobom wizytującym areszt śledczy wchodzącym do celi mieszkalnej.

2. Wymogów, o których mowa w ust. 1, nie egzekwuje się, gdy tymczasowo aresztowany zostanie od nich zwolniony przez właściwego przełożonego, a ponadto w szpitalach i izbach chorych, w czasie pracy i nauczania oraz w trakcie zajęć terapeutycznych, kulturalno-oświatowych i sportowych oraz zorganizowanych praktyk i usług religijnych, widzeń, korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego, posiłków, spaceru i spoczynku, których czas ustalono w porządku wewnętrznym.

§ 11. W aresztach śledczych przeprowadza się apel poranny i wieczorny, w czasie określonym w porządku wewnętrznym oraz w innym uzasadnionym przypadku, w trakcie którego ustala się w szczególności stan liczbowy tymczasowo aresztowanych.

§ 12. Tekst porządku wewnętrznego powinien znajdować się w każdej celi mieszkalnej. Na prośbę tymczasowo aresztowanego udostępnia się mu Kodeks oraz wydane na jego podstawie akty wykonawcze.

Rozdział 5

Organizacja przyjmowania korespondencji i organizacja widzeń w aresztach śledczych

§ 13. 1. Korespondencję tymczasowo aresztowanego administracja aresztu śledczego przyjmuje w każdym dniu roboczym, a korespondencję urzędową – codziennie.

2. Przesyłka listowa powinna być właściwie opłacona przez tymczasowo aresztowanego.

3. W przypadku wysyłania przesyłki poleconej, wraz z korespondencją tymczasowo aresztowany przekazuje wypełniony druk „potwierdzenia nadania przesyłki poleconej”, który po wysłaniu zwraca się tymczasowo aresztowanemu.

§ 14. 1. Korespondencję tymczasowo aresztowanego, która podlega przesłaniu do adresata za pośrednictwem organu dysponującego, administracja aresztu śledczego przekazuje właściwemu organowi dysponującemu nie później niż drugiego dnia roboczego od daty jej otrzymania.

2. Korespondencję tymczasowo aresztowanego, która nie podlega przesłaniu do adresata za pośrednictwem organu dysponującego, administracja aresztu śledczego wysyła bezpośrednio do adresata nie później niż drugiego dnia roboczego od daty jej przekazania.

§ 15. 1. Korespondencję adresowaną do tymczasowo aresztowanego doręcza mu wyznaczony funkcjonariusz lub pracownik sporządzając adnotację w przypadku odmowy albo niemożności pokwitowania odbioru korespondencji przez tymczasowo aresztowanego.

2. W przypadku odmowy przyjęcia przez tymczasowo aresztowanego korespondencji odsyła się ją do nadawcy odnotowując, że zwrot nastąpił na skutek odmowy jej przyjęcia przez tymczasowo aresztowanego.

§ 16. 1. Przyjmujący w areszcie śledczym korespondencję urzędową wysyłaną przez tymczasowo aresztowanego zwraca mu podpisane pisemne potwierdzenie odbioru oraz odnotowuje na kopercie datę odbioru. Pisemne potwierdzenie odbioru wypełnia tymczasowo aresztowany.

2. Potwierdzenie, o którym mowa w ust. 1, sporządza się w jednym egzemplarzu. Duplikatu potwierdzenia nie wydaje się.

§ 17. W wypadku otrzymania od administracji aresztu śledczego znaczków pocztowych na korespondencję z organami, o których mowa w art. 8a § 3 Kodeksu, tymczasowo aresztowany otrzymuje od administracji aresztu śledczego także papier i koperty.

Rozdział 6

Warunki opieki zdrowotnej i bytowej

§ 18. 1. W nagłym przypadku decyzję o skierowaniu tymczasowo aresztowanego, w celu leczenia, do podmiotu leczniczego poza aresztem śledczym lub w innym areszcie śledczym może podjąć, na wniosek lekarza, dyrektor.

2. Leczenie tymczasowo aresztowanego na jego koszt, przez wybranego przez niego lekarza, na terenie aresztu śledczego, wymaga zgody organu dysponującego, po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 115 § 6 Kodeksu.

§ 19. 1. Wobec tymczasowo aresztowanych przebywających w szpitalach, izbach chorych oraz leczonych poza nimi, a także przewlekle chorych i rekonwalescentów, dyrektor może, na wniosek lub po zasięgnięciu opinii lekarza, dokonywać niezbędnych odstępstw od przewidzianego w regulaminie sposobu wykonywania tymczasowego aresztowania w zakresie uzasadnionym stanem zdrowia tych tymczasowo aresztowanych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio wobec tymczasowo aresztowanych, u których stwierdzono niepsychotyczne zaburzenia psychiczne, upośledzonych umysłowo, uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz niepełnosprawnych fizycznie. Dyrektor może dokonywać tych odstępstw na wniosek lub po zasięgnięciu opinii lekarza lub psychologa.

§ 20. 1. Wobec tymczasowo aresztowanych kobiet ciężarnych i karmiących dyrektor może dokonywać, na wniosek lekarza lub po zasięgnięciu jego opinii, niezbędnych odstępstw od przewidzianego w regulaminie sposobu wykonywania tymczasowego aresztowania w zakresie wynikającym z potrzeby uwzględnienia stanu fizycznego lub psychicznego tych kobiet.

2. Tymczasowo aresztowaną kobietę ciężarną przenosi się, na dwa miesiące przed przewidywanym terminem porodu, do szpitalnego oddziału ginekologiczno-położniczego w areszcie śledczym lub zakładzie karnym, po uprzednim powiadomieniu organu dysponującego o konieczności takiego przeniesienia.

§ 21. Cella mieszkalna powinna być wyposażona w łóżko dla każdego tymczasowo aresztowanego, odpowiednią do liczby tymczasowo aresztowanych liczbę stołów, szafek i taboretów oraz środków do utrzymania czystości w celi. Niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekrępujące użytkowanie.

§ 22. 1. Jeżeli własna odzież, bielizna i obuwie tymczasowo aresztowanego ulegną w trakcie pobytu zniszczeniu lub są nieodpowiednie ze względu na porę roku, tymczasowo aresztowany korzysta z odzieży, bielizny i obuwia według norm przypadających skazanym.

2. Tymczasowo aresztowany potwierdza podpisem:

- 1) przyjęcie do użytku i zwrot do magazynu przekazanych mu przedmiotów, z wyłączeniem środków higieny osobistej;
- 2) otrzymanie z depozytu dokumentów, środków pieniężnych i przedmiotów, o których mowa w art. 79a § 2 Kodeksu.

§ 23. 1. Tymczasowo aresztowany utrzymuje należytą czystość osobistą i dba o schludny wygląd.

2. Tymczasowo aresztowanemu, co najmniej raz w miesiącu, umożliwia się ostrzyżenie.

3. Tymczasowo aresztowany korzysta co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpieli. Tymczasowo aresztowany zatrudniony przy pracach brudzących korzysta z odpowiednio częstszych kąpeli. Kąpiel tymczasowo aresztowanego chorego odbywa się według wskazań lekarza.

4. Tymczasowo aresztowana kobieta korzysta co najmniej raz dziennie z ciepłej wody i dwa razy w tygodniu z ciepłej kąpieli.

§ 24. 1. Spacer tymczasowo aresztowanego odbywa się pod nadzorem funkcjonariusza w wyznaczonym miejscu na wolnym powietrzu.

2. Dyrektor lub organ dysponujący w porozumieniu z dyrektorem może, ze względu na konieczność zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego lub zapewnienia bezpieczeństwa w areszcie śledczym, zarządzić odbywanie spaceru w inny sposób niż ustalony w porządku wewnętrznym.

3. Dyrektor może na wniosek lekarza zmienić czas trwania i sposób odbywania spaceru przez tymczasowo aresztowanego chorego.

§ 25. Paczki niespełniającej warunków, o których mowa w art. 113a § 4 Kodeksu, oraz zawierającej artykuły, o których mowa w art. 113a § 5 Kodeksu, nie dostarcza się tymczasowo aresztowanemu. Paczkę zwraca się do nadawcy na koszt tymczasowo aresztowanego, a w uzasadnionych przypadkach na koszt aresztu śledczego.

§ 26. Stan sanitarny aresztu śledczego, ogrzewanie, oświetlenie i wentylacja pomieszczeń, utrzymywanie czystości przez tymczasowo aresztowanych w celach mieszkalnych, stan i czystość odzieży, bielizny oraz pościeli, ilość i jakość posiłków oraz sposób ich przyrządzania i wydawania są kontrolowane przez pracownika lub funkcjonariusza służby kwatermistrzowskiej i służby zdrowia.

Rozdział 7

Przygotowanie tymczasowo aresztowanego do zwolnienia z aresztu śledczego

§ 27. 1. Z chwilą powzięcia informacji o mającym nastąpić zwolnieniu tymczasowo aresztowanego dokonuje się weryfikacji uprzednio ustalonych potrzeb związanych z opuszczeniem aresztu śledczego oraz powrotem do miejsca zameldowania lub miejsca zamieszkania.

2. Tymczasowo aresztowany udziela stosownych informacji niezbędnych dla prawidłowego przygotowania go do opuszczenia aresztu śledczego.

3. W trakcie weryfikowania potrzeb, o których mowa w ust. 1, uwzględnia się stan depozytów i informacje uzyskane od tymczasowo aresztowanego, a ponadto zobowiązanie się rodziny, osoby bliskiej lub wskazanej przez tymczasowo aresztowanego do zapewnienia mu pomocy w przypadku, o którym mowa w art. 167a § 6 Kodeksu.

§ 28. 1. Jeżeli zwolnienie tymczasowo aresztowanego nastąpiło w trakcie dokonywania czynności procesowych poza terenem aresztu śledczego, czynności związanych ze zwolnieniem dokonuje się po otrzymaniu dokumentów skutkujących zwolnieniem.

2. Osoba zwolniona w trybie, o którym mowa w ust. 1, zgłasza się bezpośrednio po zwolnieniu do aresztu, w celu dokonania czynności związanych ze zwolnieniem, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia zwolnienia.

§ 29. O pozostawieniu osoby zwolnionej w areszcie śledczym z powodu, o którym mowa w art. 167a § 4 i 5 Kodeksu, zawiadamia się niezwłocznie sędziego penitencjarnego, organ dysponujący, a w miarę możliwości rodzinę lub osobę bliską albo osobę wskazaną przez zwolnionego.

§ 30. 1. Jeżeli zwolnienie z aresztu śledczego następuje w godzinach 19.00–6.00, osobie zwolnionej zapewnia się na jej pisemny wniosek nocleg w areszcie śledczym oddzielnie od tymczasowo aresztowanych.

2. Jeżeli zwolnienie z aresztu śledczego następuje poza godzinami, o których mowa w ust. 1, dyrektor, na pisemny wniosek osoby zwolnionej, w uzasadnionych przypadkach może zezwolić tej osobie na nocleg w areszcie śledczym, na warunkach, o których mowa w tym przepisie.

3. Czynności związanych ze zwolnieniem, które wymagają obecności tej osoby, dokonuje się bezpośrednio po noclegu.

Rozdział 8

Przepis końcowy

§ 31. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.²⁾

Minister Sprawiedliwości: *Z. Ziobro*

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz. U. poz. 2290), które traci moc z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1855 i 2770).